

Adfærdsforsøg: Køers rejse-sig-adfærd

Besøg i kvægstalden ved Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet, Forskningscenter Foulum.

Baggrund

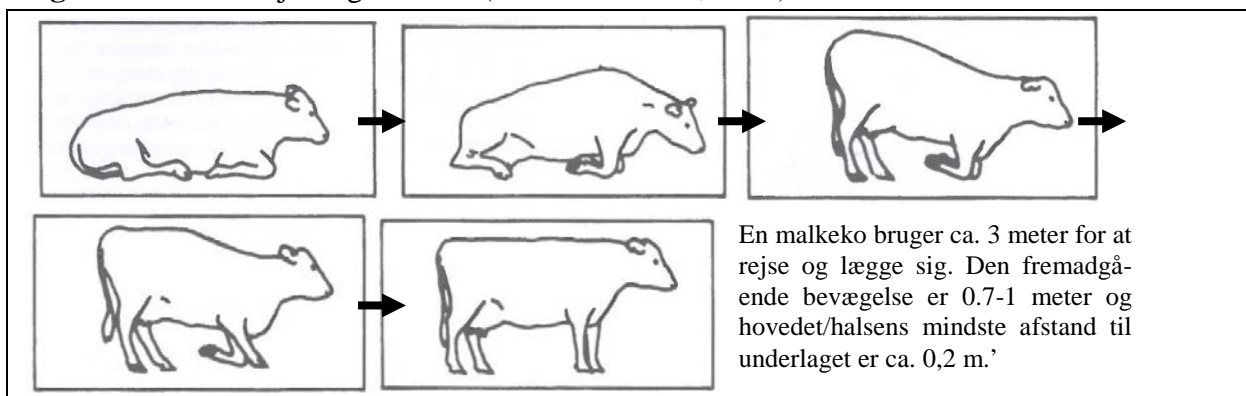
Dyrevelfærd er et omdiskuteret og ikke entydigt defineret begreb. Velfærd i en ko-besætning kan bl.a. vurderes på baggrund af køernes rejse-sig-adfærd.

Rejse-sig-adfærd

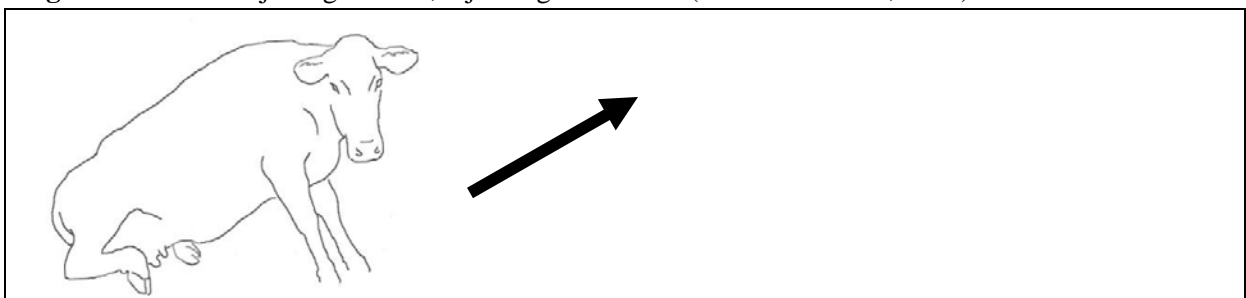
En malkeko normalt ligger ned 10-14 timer fordelt på 15-20 perioder. En liggeperiode varierer typisk fra ½-3 timer.

Den normale rejse-sig-adfærd er skitseret på figur 1. Under frie forhold foregår bevægelsen fremadrettet og i en uafbrudt bevægelse der tager 5-6 sekunder. Under staldforhold, kan dyrets bevægelser være hæmmet af eksempelvis sengebåsens størrelse og/eller af et hårdt og glat underlag. Ben-problemer kan også påvirke koens rejse-sig-adfærd. Koen kan blive nødt til at krænge/dreje hovedet til siden under rejse-sig-adfærd, og/eller bevægelsen kan blive afbrudt adskillige gange på forskellige stadier af adfærd. Endelig kan rejse-sig-adfærd blive decideret unormalt udført ved at koen rejser sig 'som en hest' (op på forparten først), se figur 2.

Figur 1. Normal Rejse-sig-adfærd (Rasmussen et al, 2005)

Figur 2. Unormal rejse-sig-adfærd; rejser sig 'som hest' (Rasmussen et al, 2004)

Brøgger Rasmussen, Jan (Redaktør), 2004. Indretning af stalde til kvæg – Danske anbefalinger. Tværfaglig rapport 4. udgave 2005. Dansk Landbrugsrådgivning. 138 sider.

Øvelsesvejledning

Registrering af køernes rejse-sig-adfærd sker ved køerne klappes en af gangen på bagparten og 'provokeres' hermed til at rejse sig. Adfærden angives ved score 1 til 3 efter følgende skala:

Score 1: Uafbrudt og normal rejse-sig-bevægelse

- Én glidende fremadrettet bevægelse
- Evt. med et kort pause på forknæ

Score 2: Afbrudt rejse-sig-bevægelse

- Fremadrettet bevægelse, der er tydeligt afbrudt af pause på forknæ.
- Koen må dreje hovedet til siden
- Evt. gentagne rejse-sig-forsøg / udskrid.

Score 3: Unormal evt. afbrudt rejse-sig-bevægelse

- Enhver rejse-sig-bevægelse, der ikke udelukkende er fremadrettet. Eksempelvis: koen 'rejser sig som en hest' (figur 2).

Køernes rejse-sig-adfærd registreres i skemaet. De testede køer nummereres fortløbende 1,2,3,4... (se skema). Jeres øvelsesvejleder vil gå rundt i sengebåsestalden og provokere de enkelte køer til at rejse sig. Noter scoren i skemaet.

Skema: Registrering af køernes rejse-sig-adfærd

Dato:							
Navn observatør:							
Navn makker under observering:							
Ko-nr:	Rejse-sig-score	Ko-nr:	Rejse-sig-score	Ko-nr:	Rejse-sig-score	Ko-nr:	Rejse-sig-score
1		6		11		16	
2		7		12		17	
3		8		13		18	
4		9		14		19	
5		10		15		20	